

गोवातील मणिपाल रुग्णालयाच्या वैद्यकीय थक्याने नाना पाटेकर यांना पहारे ५,२० वाजता मृत घोषित केले. छातीत तीव्र वेदना होत असल्याने एका पेलीवर वैद्यकीय थक्या पाठवण्यात आला होते, तिथे ते प्रतिसाद देत नव्हते. त्यांना 'कार्डियक मसाज' देऊन रुग्णालयात आणता आले, तेथील वैद्यकीय थक्यात पहारे ५,२० वाजता त्यांना मृत घोषित केले. हे प्रकरण 'मॅडिको-लॉगल' (वैद्यकीय-कायदेशीर) रस्मच्याचे असल्याने आज त्यांचे शवविच्छेदन केले. नाना पाटेकर यांची अभिजात गीतजडण जडणजडण रंगभूमीवर झाली. सुस्वातीच्या काळात त्यांनी मराठी नाटकांमध्ये काम केले. त्यांच्या नाटकांना उल्लेख कायद्यात तर, 'पुरुष' मध्ये त्यांनी साकारलेला गुलाबराव आणि 'हमोदबाईची कोठी' नाटकात साकारलेला सतार अजमत केलाय. त्यानंतर हिंदी चित्रपटसृष्टीत प्रवेश करत १९५८ मध्ये आलेल्या 'यमन' या चित्रपटातून त्यांच्या फिल्मी कारकिर्दीला सुरुवात झाली. पुढील काही वर्षात त्यांनी मराठी आणि हिंदी अशा दोन्ही भाषांतील फिल्ममध्ये भूमिका केल्या. नाना पाटेकर केवळ दिग्गज अभिनेतेच नव्हते, सामाजिक काम जणूपासो आणि असुरापर अभिनेते होते. नाना पाटेकरांनी सप्टेंबर २०१५ मध्ये अभिनेते मकरंद आसपासु यांच्या बरोबर 'नाना फाउंडेशन' या धर्मादाय संस्थेची स्थापना केली. या संस्थेअंतर्गत महाराष्ट्रातील टक्करांशी लढण्यासाठी शेतकऱ्यांना विशेष काम पाठवण्यातील आवाहनाच्या शेतकऱ्यांच्या कठिनाय्यांना मदत केली जाते.

अशी माणसे होणार नाही. त्यांचा आत्थाला चिरशांती लाभो, अशी ईश्वरचरणा प्रार्थना करो. नाम फाऊंडेशनचा माध्यमातून त्यांनी मोठे काम केले.समाजाला दिशा देणारेकाम झाले. माणसे येतात जातात. येणे-जाणे हे फुका कालचक्रामध्ये सुरू आहे. पण काही माणसं समाजाला दिशा देऊन जातात. देशाला नेवाही दिशा देऊन जातात, असे काही माणसंचं जीवन असतं. नांना पदचक्राची जीवनात पावयला मिळालं, असंही अणुन म्हणाले.

महावितरणच्या भरारी पथकांचा मोठा दणकाः

विदर्भात ६ महिन्यांत २१.३६ कोटींची वीजचोरी उघड

१११ ग्राहकांवर गुन्हे दाखल

दै. सिंहवाणी वृत्त, नागपूर
महावितरणच्या नागपूर प्रादेशिक विभागाअंतर्गत कार्यरत सुरक्षा व अंमलबजावणी विभागा अंतर्गत असलेल्या भरारी पथकांनी वीजचोरी आणि अनधिकृत वापरा विरोधात धडक कारवाई मोहीम राबवत अवघ्या सहा महिन्यांत (एप्रिल ते सप्टेंबर २०२६) तब्बल २१.३६ कोटी रुपयांचे वीजचोरी व अनियमिततेचे गैरप्रकार उघडकीस आणले आहेत. नागपूर परिक्षेत्रातील भरारी पथकांनी सुपूर्ण विदर्भात ५,१५१ वीज जोडण्यांची सखोल तपासणी करून ही मोठी कामगिरी बजावली आहे.

विभागाच्या या मोहिमेचा मंडळनिहाय आढावा पाहता अकोला ३२७.३० लाख (वसुली १८३.४८ लाख), अमरावती १८५.५६ लाख (वसुली १६९.६३ लाख), बुलढाणा ११८.३१ लाख (वसुली ९६.१ लाख), भंडारा १५६.६० लाख (वसुली १३२.२८ लाख), चंद्रपूर १४५.३९ लाख (वसुली ९६.५४ लाख), नागपूर शहर २१३.८० लाख (वसुली १८५.५५ लाख), नागपूर ग्रामीण १२७.५९ लाख (वसुली ७१.३७ लाख), वर्धा १६.८२ लाख (वसुली ४३.८९ लाख), यवतमाळ ११२.३७ लाख (वसुली ९२.५२ लाख), गोंया १००.४० लाख (वसुली ७४.३४ लाख), गडचिरोली

विभागीय स्तरावर ३ भरारी पथके तैनात करण्यात आली आहेत. याशिवाय, नागपूर आणि अकोला येथे सुरक्षा व अंमलबजावणी परिमंडळ कार्यालये कार्यरत आहेत. वीजचोरी हा गंभीर सामाजिक व कायदेशीर अपराध असल्याने नागरिकांनी अधिकृत वीज जोडणी घेऊनच वीज वापरावी, असे आवाहन महावितरणने केले आहे. तसेच परिसरात वीजचोरी आढळल्यास त्यांची गोपनीय माहिती देण्याचा नागरिकांचे नाव गुप्त ठेवून त्यास महावितरणनेतर्फे योग्य ते बक्षीस दिले जाईल. विभागाविनाय भरारी पथकांचे सक्षमीकरण: यापैकी अधिक प्रभावी व गतिमान पद्धतीने वापर

थोडक्यात

एकात्मिक बाल विकास प्रकल्प खेड फुरुस बीट अंतर्गत पोषण महा सेवा संकल्प अभियान, २०२६ उत्साहात साजरा



दै. सिंहवाणी वृत्त, खेड
एकात्मिक बालविकास सेवा योजना प्रकल्प खेड फुरुस बीट अंतर्गत दस्तुरी सहाद्री हायस्कूलमध्ये पोषण महा तसेच सेवा संकल्प अभियान, २०२६ हा कार्यक्रम नुकताच मोठ्या उत्साहात पार पडला. सदर कार्यक्रमासाठी महिला व बालकल्याण सभापती मुनीशे, त्याचप्रमाणे जिल्हा परिषद सदस्य अजय बिरवटकर, पंचायत समिती सदस्य संग्राम कदम, अपूर्वा जोधव, एकात्मिक बाल विकास प्रकल्प अधिकारी दीपाणी शिरीकरण, पर्यवेक्षिका देवता काटकर, दस्तुरी सहाद्री हायस्कूलचे मुख्याध्यापक प्रदीप घाणेकर तसेच बहुमुखी शाळा पदव्याथी हजर होते. ICDS सेवा निवृत्त कनिष्ठ सहकारी सुप्रिया सावंत यांचा सकलार करण्यात आला. सेवा निवृत्त पर्यवेक्षिका शोभा सावंत या ही उपस्थित होत्या.

सदर कार्यक्रमात विविध पाककृती मांडण्यात आल्या होत्या, तसेच विविध योजनांचे स्टॉलस ठेवण्यात आले होते, त्याचप्रमाणे भव्य रंगोळ्यामधून विविध योजनांचा मांडण्यात आल्या होत्या. विद्यार्थ्यांनी चित्रकला स्पर्धेमधून विविध पोषणबाबत चित्रे साकारण्यात आली होती, फल सजावट, TMR च्या विविध पाककृती मांडण्यात आल्या होत्या. कार्यक्रमाचे विशेष म्हणजे पोषण परीने सर्वांचे लक्ष वेधले. सदर कार्यक्रमात सेवा संकल्प अभियान अंतर्गत विविध योजनांचे प्रत्यक्ष लाभ देऊन आशिर्वादाचे दिवे लावण्यात आले. ग्राम पंचाडेशनच्या शिल्पा शिंदे उपस्थित होत्या. या फाउंडेशन टीम एच वार रसेलीपाठी बक्षीस देण्यात आली. सर्वांनी कामना योगदान दिले. अंगणवाडी सेविका मदतनीस यांनी कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी खूप मोलाचे सहकार्य केले.

निलज (खंडाळा) येथे नवयुवक मस्कच्या गणेश उत्सव मंडळातर्फे शनिवारला विसर्जन

दै. सिंहवाणी वृत्त, किशोर साहू : मौदा
नवयुवक मस्कच्या गणेश उत्सव मंडळ निलज (खंडाळा) येथे दारवर्षीप्रमाणे यंदाही विविध धार्मिक, सांस्कृतिक व मनोरंजनमय कार्यक्रमांचे आयोजन करून मस्कच्या गणेशोत्सव शांततेत साजरा करण्यात येत आहे. आज गुरुवार (ता. ८ ऑक्टोबर) ला महाप्रसादाचे आयोजन करण्यात आले होते. शनिवार (ता. १० ऑक्टोबर) ला विसर्जन करण्यात येणार आहे, असे मंडळाच्या पदाधिकाऱ्यांनी उत्सव

टिकाणी भेट दिली असता सांगितले. यशस्वीतेसाठी मंडळाचे अध्यक्ष कैलास श्रावण चकोले, उपाध्यक्ष श्रीकांत सतपाल चकोले, सचिव गणेश उपासराव चकोले, सदस्यगण रोशन चिंचु चकोले, सदीप शंकर बाभरे, धीरज धर्मराज पाहुणे, युगांत संजय चकोले, पंकज देवचंद कारेमोरे, प्रभाकर मारीतारचकोले, पवन शंकर चकोले, रामा गोमा शेठे, राकेश भागवत चकोले, ग्रामपंचायत सदस्य धनराज नारायण चकोले, पुजारी रामचंद्र रुपारव चकोले परितम घेत असून समस्त मनवासी सहकार्य करत आहे.

सालवा येथे मस्कच्या गणेश उत्सव

दै. सिंहवाणी वृत्त, किशोर साहू : मौदा
नवयुवक गणेश मंडळ सालवा तसेच दारवर्षीप्रमाणे यंदाही मस्कच्या गणेश उत्सव विविध सांस्कृतिक, धार्मिक व मनोरंजनमय कार्यक्रमांचे आयोजन करून शांततेत साजरा करण्यात येत आहे. यशस्वीतेसाठी मंडळाचे अध्यक्ष संकेत पाटील, उपाध्यक्ष अमोल वाटकर, सचिव अभिजीत वकलकार, सदस्यगण नंदीकर कारेमोरे, मनोज पाटील, विशाल वकलकार, सुमित पाटील, धृषण वंजारी, वंश सोनवाने, वेदांत कारेमोरे, कुणाल चौधरी, प्रफुल्ल चौधरी, प्रज्वल आटील, अनिकेत कारेमोरे, अभिषेक भादकर, नमिश कारेमोरे, पन्नु पाटील, आशुष कारेमोरे, कुणाल कारेमोरे, निखिल कारेमोरे, मोरीश दीव, सुयू पाटील, अश्व सोनवाने, शौर्य गायबने, आकाश शेठे, अतुल वंजारी, महेश किरपणगे, खोमलाल डहरिया, दयालु डहरिया, दिगंबर वंशे, अंकित पाटील, अश्वय कारेमोरे, सुधाकर सोनवाने, अभिषेक शेंडारे परितम घेत असून समस्त गावकार मंडळी सहकार्य करत आहे.

मल्हारपुरात विवाहितेची गळफास घेऊन आत्महत्या, आत्महत्येचे कारण अस्पष्ट

दै. सिंहवाणी वृत्त, भिवापूर
तालुक्यातील मल्हारपुरा येथे पल्लवी सुनील वराडे (२६) या विवाहितेने तालुका स्वयंपाक खोलीतील लोखंडी ओंगल्याला ओढणीच्या साहाय्याने गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याची घटना बुधवारी (७ ऑक्टोबर) सायंकाळी उघडकीस आली. बुधवारी पल्लवीचा पती सुनील व ससू मंडाबाई हे दोघे शेतात गेले होते. घरी पल्लवी आणि तिचा अडीच वर्षांचा मुलगा अंशार हे दोघेच होते. सायंकाळी सुनील व मंडाबाई घरी परतल्यानंतर घराचा दरवाजा आतून बंद असल्याचे आढळले. आवाज देऊनही प्रतिसाद मिळाला नाही. त्यामुळे सुनीलला मागील बाजूने घरात प्रवेश केला असता पल्लवी गळफास घेतलेल्या अवस्थेत दिसून आली. तिच्या खाली उतरविले असता तिचा मृत्यू झाल्याचे स्पष्ट झाले. पल्लवीला फिटचा आजार असल्याची माहिती असून, या आजारामुळे तिने हे टोकाचे पाऊल उचलले असावे, असा प्राथमिक अंदाज व्यक्त केला आहे. मात्र, तिच्या आत्महत्येचे नेमके कारण अद्याप स्पष्ट झालेले नाही. घटनेची माहिती मिळताच पोलीसांनी पंचनामा करून मुदतेड उतरायपासणीसाठी भिवापूर ग्रामीण रुग्णालयात पाठविला. याप्रकरणी अकस्मात मृत्यूची नोंद करण्यात आली आहे. ठाणेपर अजितसिंग देवरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलीस उपनिरीक्षक सचिन उरकुडे पुढील तपास करीत आहेत.

६१ वर्षीय वृद्धाचा मृत्यू
नाशिक : नाशिक शहरात महाप्राणिका आणि कंत्राटदाराच्या निष्काळजीगणाच्या गंभीर आणि दुर्दैवी प्रकर समोर आला आहे. रस्त्यासाठी खणून ठेवलेल्या खड्ड्याचा अंदाज न आल्याने दुचाकी खड्ड्यात कोसळून प्रकाश वडेशकर (वय ६१) या वृद्धाचा दुर्दैवी मृत्यू झाला. ही भीषण दुर्घटना राजीवगंवार परिसरात घडली. या घटनेमुळे सुपूर्ण शहरातून संताप व्यक्त केला जात आहे. मिळालेल्या माहितीनुसार, प्रकाश वडेशकर हे गुरुवारी कलानगरकडून राजीवनगरच्या दिशेने आपल्या दुचाकीवरून जात होते. दरम्यान, राजीवनगर परिसरात रस्त्याचे काम सुरू होते.

नक्षी येथे महाआरोग्य शिबिराला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

५०० ते ६०० नागरिकांची आरोग्य तपासणी; १०० जणांच्या मोतीबिंदू शस्त्रक्रिया होणार



दै. सिंहवाणी वृत्त, भिवापूर
ग्रामीण भागातील नागरिकांना तज्ज्ञ वैद्यकीय सेवा उपलब्ध व्हावी, या उद्देशाने नक्षी येथील राष्ट्रस्त तृणदोजी महाजान सभागृहात गुरुवारी निःशुल्क महाआरोग्य रोगनिदान, शस्त्रक्रिया नोंदणी व रक्तदान शिबिर घेण्यात आले. सुधीर पारवे फाउंडेशन, लक्ष्मणा बहुउद्देशीय संस्था, भिवापूर आणि शाहीनीताई मेघे हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटर, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने हे शिबिर आयोजित करण्यात आले होते. माजी आमदार सुधीर पारवे, रोहित पारवे, नक्षीचे सरपंच अनिकेत वराडे, कृषी उपलब्ध बाजार समिती उमरेडचे सभापती रुपचंद कडू, आणि पत्रकार शरद भिर यांच्या हस्ते दोप्याज्यलन करून शिबिराचे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी सुधीर पारवे यांनी संस्थेच्या माध्यमातून नागपूर जिल्ह्यातील ग्रामपंचायत स्तरावर आरोग्य शिबिर आयोजित करून नागरिकांना आरोग्यसेवा उपलब्ध करून देण्याचा मानस व्यक्त केला. शिबिरात पंचक्रोशीतील सुमारे ५०० ते ६०० नागरिकांनी विविध आरोग्य तपासण्यासाठी नोंदणी केली. नेत्ररोग, बालरोग, नाक-कान-घसा, अस्थिरोग, त्वचारोग, श्वसनविकार हाथ विविध व्याजारांची तज्ज्ञ डॉक्टरांकडून तपासणी करण्यात आली. तसेच विविध शस्त्रक्रियांसाठी पात्र रुग्णांची नोंदणी करून पुढील उपचारांबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले. दरम्यान, मोतीबिंदू शस्त्रक्रियांसाठी १०० रुग्णांची नोंदणी करण्यात आली असून त्यांच्यावर नागपूर येथील शाहीनीताई मेघे रुग्णालयात शस्त्रक्रिया करण्यात येणार आहे. ग्रामीण भागातच प्राथमिक तपासणी आणि पुढील उपचारांची नोंदणी उपलब्ध झाल्याने नागरिकांना दिलासा मिळाला.

प्रकाश हायस्कूल व ज्युनिअर कॉलेजमध्ये निबंध स्पर्धेचे आयोजन

दै. सिंहवाणी वृत्त, कांद्री
महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या शैक्षणिक आणि सामाजिक कार्यांवरील निबंध स्पर्धेचे आयोजन उमा ज्योती स्मृती फाउंडेशन, कांद्री मेन आणि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन फॉर द डेव्हलपमेंट ऑफ रुरल पुअर, नवी दिल्ली द्वारे संयुक्त विद्यमाने करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी प्रकाश हायस्कूल आणि ज्युनिअर कॉलेज यांच्या शैक्षणिक आणि सामाजिक कार्यांवरील निबंध स्पर्धेचे आयोजन उमा ज्योती स्मृती फाउंडेशन, कांद्री मेन आणि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन फॉर द डेव्हलपमेंट ऑफ रुरल पुअर, नवी दिल्ली द्वारे संयुक्त विद्यमाने करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी प्रकाश हायस्कूल आणि ज्युनिअर कॉलेज यांच्या शैक्षणिक आणि सामाजिक कार्यांवरील निबंध स्पर्धेचे आयोजन उमा ज्योती स्मृती फाउंडेशन, कांद्री मेन आणि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन

शिक्षक अशोक नटकर हे उपस्थित होते. यावेळी विजयकुमार सोमदेव यांनी विद्यार्थ्यांना रिझर्व बँक ऑफ इंडियाच्या कायबंदल मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांनी निबंध स्पर्धेत उत्साहाने सहभाग नोंदवला आणि आपल्या लेखन मंडळातून महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या शैक्षणिक आणि सामाजिक कार्यांच्या व्यावहारिक आढावा सादर केला. याप्रसंगी स्पर्धेतील प्रमुख पाहुण्यांप्रमाणे

मल्हारपुरात विवाहितेची आत्महत्या, 'त्याच' खोलीतील दुसरी घटना?

पतीचे हे दुसरे लग्न; पहिल्या पत्नीनेही आत्महत्या केल्याची चर्चा, प्रकरणात घेतले वेगळे वळण

दै. सिंहवाणी वृत्त, भिवापूर
तातुक्यातील मल्हारपुरा येथे २६ वर्षीय विवाहितेने घरातील स्वयंपाक खोलीतील लोखंडी ओंगल्याला ओढणीच्या साहाय्याने गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याची घटना बुधवारी (७ ऑक्टोबर) सायंकाळी उघडकीस आली. पल्लवी सुनील वराडे असे मृत महिलाचे नाव आहे. पल्लवी पल्लवीला फिटचा आजार असल्याची माहिती असून, प्रकृतीच्या त्रासातून तिने हे टोकाचे पाऊल उचलले असावे, असा प्राथमिक अंदाज व्यक्त केला जात आहे. मात्र, आत्महत्येचे नेमके कारण अद्याप स्पष्ट झालेले नाही. घटनेची माहिती पल्लवीचा पती घटनेच्या वेळी पल्लवीचा पती

आत्महत्या केल्याची चर्चा आहे. त्यानंतर सुनीलने पल्लवीसोबत दुसरा संसार थाटला होता. प्रकृतीच्या कारणातून पल्लवी काही काळ माहेरी होती आणि सुमारे सात-आठ महिन्यांपूर्वी ती मल्हारपूर येथे सासरी परतल्याचे सांगितले जाते. विशेष म्हणजे, पल्लवीने ज्या खोलीत आत्महत्या केल्याचे सांगितले जात आहे, त्याच खोलीत यापूर्वी सुनीलच्या पहिल्या पत्नीनेही आत्महत्या केली होती, अशी चर्चा परिसरात आहे. त्यामुळे हा केवळ दुर्दैवी योगायोग आहे की या दोन्ही घटनांमागे काही अन्य कारण आहे, याबाबत तर्कवितर्कांना उधाण आले

मराठी अभिजात भाषा गौरव दिनानिमित्त तिसरे बांधिलकी ऑनलाइन कविसंमेलन उत्साहात

दै. सिंहवाणी वृत्त, अमरावती
मराठी अभिजात भाषा गौरव दिनानिमित्त बांधिलकी प्रेक्षित तसेच बांधिलकी बहुउद्देशीय ट्रस्ट, अमरावती यांच्या वतीने तिसरे बांधिलकी ऑनलाइन कविसंमेलन नुकतेच बुधवार दिनांक ७ ऑक्टोबर २०२६ उत्साहात आयोजित करण्यात आले. कविसंमेलनाच्या अध्यक्षस्थानी युवा कादंबरीकार तथा सुप्रसिद्ध

सुप्रसिद्ध साहित्यिक तथा पेन प्रकाशन, पुणेचे प्रकाशक देवा झिंझाड यांच्या हस्ते कविसंमेलनाचे उद्घाटन करण्यात आले. कार्यक्रमात प्रमुख अतिथी म्हणून सुप्रसिद्ध साहित्यिक प्रा. डॉ. रेखा जगनाडे (नागपूर) तसेच सुप्रसिद्ध साहित्यिक आणि बोलीभाषा साहित्य संस्था, अकोलाचे अध्यक्ष प्रा. महादेव लुले उपस्थित होते. मराठी भाषेच्या अभिजात दर्जाचा गौरव आणि मराठी

साहित्याच्या विविध प्रवाहांना व्यासपीठ मिळवून देण्याच्या उद्देशाने आयोजित या कविसंमेलनात निमंत्रित कवींनी उत्स्फूर्त सहभाग नोंदवून आपल्या कविता सादर केल्या. विविध विषय, आशय आणि काव्यप्रकारांनी रगलेल्या या ऑनलाइन कविसंमेलनाला साहित्यप्रेमींचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद लाभला. प्रास्ताविक बांधिलकी समुहसंस्थाक अश्वरक्ष डॉ. नीता कचवे यांनी केले. संमेलनाचे प्रभावी असे सुरुसंचालन नागपूरचे प्रसिद्ध युवा कवी हितेश गोमासे यांनी तर आभार राहुल गवस यांनी मानले. कार्यक्रमाच्या माध्यमातून मराठी भाषा, साहित्य आणि बोलीभाषांच्या संवर्धनासाठी साहित्यिकांनी योगदान देण्याचा संदेश देण्यात आला. कार्यक्रमाच्या यशस्वी आयोजनाबाबल बांधिलकी प्रतिष्ठान व बांधिलकी बहुउद्देशीय ट्रस्टचे सर्व संचालन कौतुक करण्यात आले. या संमेलनाला रसिक श्रोत म्हणून प्रसिद्ध युवा मंडलकार गोपाल मापारी, तर विजय वासाडे, भगवान कानड्य पाटील यांच्या सोबतच उपस्थित १५ कवींच्या सुंदर सारसुहृदयाने संमेलनाची रंगत वाढवली.



दैनिक सिंहवाणी वृत्त अभिनयाचा युगपुरुष हरपला!

बळीराजाचा आधारवड : नाना पाटेकर

महाराष्ट्राच्या कलासृष्टीतील एक तेजस्वी तारा नुकताच मावळला. ज्येष्ठ अभिनेते नाना पाटेकर यांचे ८ ऑक्टोबर २०२६ रोजी गोव्यातील त्यांच्या निवासस्थानी हृदयविकाराच्या झटक्याने निधन झाले. पडद्यावरचा 'क्रांतिवीर' आणि 'नटसम्राट' जसा होता, तसाच तो खऱ्या आयुष्यातही होता. त्यांच्या निधनाने केवळ चित्रपटसृष्टीच नव्हे, तर महाराष्ट्रातील लाखो शेतकरी कुटुंबेही हळूहळूळी आहेत. याचे कारण म्हणजे नाना पाटेकर यांनी २०४५ मध्ये सहकारी अभिनेते मकरंद अनासपुरे यांच्यासोबत स्थापन केलेली 'नाम फाउंडेशन' होय. या संस्थेने गेल्या एका दशकात दुष्काळग्रस्त आणि आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबांच्या जीवनात आशादायी बदल घडवून आणले आहेत. २०१५ च्या एका संस्थाकाळी नाना पाटेकर यांच्या आयुष्याला कलाटणी देणारी घटना घडली. त्यांनी चित्रपटसृष्टीतील यशस्वी कारकिर्दीनंतर स्वतःसाठी १.५ कोटी रुपयांची लग्नघरी कार विकत घेण्याचे ठरवले होते. त्या रात्री दूरदर्शनावर महाराष्ट्रातील दुष्काळग्रस्त भागातील शेतकरी आत्महत्येची बातमी प्रसारित झाली. त्या बातमीत आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्याच्या विधवा पत्नीची, त्याच्या मुलांची आणि वृद्ध पालकांची मुलाखत होती. त्यांच्या चेहऱ्यावरील हतवसला आणि डोळ्यांतील भूक नानांना खूपच व्यथित करून गेली.

त्या क्षणी त्यांनी स्वतःला प्रश्न विचारला, "आपण गाड्या का विकत घेत आहोत?" त्यांनी लगेचच मकरंद अनासपुरे यांना फोन केला आणि शेतकरी कुटुंबांना मदत करण्याचा निर्णय घेतला. सुरुवातीला प्रत्येक आत्महत्याग्रस्त कुटुंबाला १५,००० रुपये देण्याचे ठरले. पण बीड जिल्ह्यात जाऊन २००-२५० विधवा महिला आणि त्यांची मुले पाहिल्यावर नानांना समजले की, केवळ एकदाची आर्थिक मदत पुरेशी नाही. त्यानंतरच 'नाम फाउंडेशन'ची स्थापना झाली आणि एका वैयक्तिक दानाचे रूपांतर सामूहिक चळवळीत झाले. नाम फाउंडेशनचे कार्य केवळ आर्थिक मदतपुरते मर्यादित राहिले नाही. संस्थेने शेतकऱ्यांच्या समस्यांची मुळे ओळखून त्यावर दीर्घकालीन उपाययोजना केल्या. शेतकरी आत्महत्येचे मूळ कारण म्हणजे पाणीटंचाई हे ओळखून संस्थेने जलसंधारणावर भर दिला. नद्यांचे गाळ काढणे, चेक डॅम, बंधारे, तलाव आणि पेरकोलेशन टँक यांसारखे प्रकल्प राबवले. यामुळे भूजल पातळीत लक्षणीय वाढ झाली आणि हजारो एकर जमीन पुन्हा शेतीयोग्य बनली. मराठवाडा, विदर्भ आणि उत्तर महाराष्ट्रातील अनेक दुष्काळी गावांमध्ये पाणीटंचाई कमी करण्यासाठी हे प्रकल्प राबवले गेले. संस्थेने आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या विधवा, मुले आणि वृद्ध पालकांना आर्थिक सहाय्य पुरवले. नाना पाटेकर स्वतः गावागावात जाऊन कुटुंबांची भेट घेत, त्यांच्या समस्या जाणून घेत आणि मदत वितरित करत. केवळ आर्थिक मदत न करता मानसिक आधार, शैक्षणिक साहाय्य आणि रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यावर भर दिला गेला. शेतकऱ्यांसाठी आधुनिक खेती, जैविक शेती आणि पाणी वाचवणारी पिकपद्धती यांवर प्रशिक्षण शिबिरे आयोजित केली जातात. कृषी मार्गदर्शन केंद्रे उभारून शेतकऱ्यांना विषाणे, खत, तंत्रज्ञान आणि बाजारपेठ याबाबत माहिती दिली जाते. शास्त्रीय पद्धतीचा वापर करून शेती उत्पादन वाढवण्यास प्रोत्साहन दिले जाते.

शेतकरी कुटुंबातील महिलांसाठी सिलाई मशीन, आटा चक्की, बकऱ्या इत्यादी उपकरणे पुरवून उत्पन्नाचे स्वतंत्र मार्ग उपलब्ध करून दिले. अनेक महिला घरगुती पातळीवर छोटे व्यवसाय सुरू करू शकल्या आणि कुटुंबाच्या उत्पन्नात भर पडली. महिला गट स्थापन करून सामूहिक उद्योगांनाही प्रोत्साहन दिले गेले. गरजू शेतकरी कुटुंबातील मुलांच्या शिक्षणासाठी, भोजनासाठी आणि घरातील मूलभूत गरजांसाठी आर्थिक सहाय्य केले जाते. गरीब कुटुंबातील मुलांच्या सामूहिक विवाह सोहळ्यांचे आयोजन करून कन्यादानाचा आर्थिक भार कमी करण्याचा प्रयत्न केला जातो. अतिवृष्टी किंवा नैसर्गिक आपत्तीग्रस्त शेतकऱ्यांना त्वरित मदत पोहोचवली जाते. नाम फाउंडेशनच्या यशाचे रहस्य त्यांच्या कार्यपद्धतीत आहे. नाना पाटेकर स्वतः गावागावात फिरून शेतकऱ्यांशी संवाद साधत, त्यांच्या समस्या जाणून घेत आणि मदत वितरित करत. मदत थेट लाभार्थी कुटुंबांपर्यंत पोहोचवण्यावर भर देऊन मध्यस्थी कमी केली गेली. स्थानिक युवक, शिक्षक, शेतकरी यांना स्वयंसेवक म्हणून जोडून कामे राबवली जातात. केवळ तात्काळ मदत न करता पाणी, शेती, रोजगार यांसारख्या मुद्यांवर दीर्घकालीन उपाययोजना केल्या जातात. नाम फाउंडेशनसाठी निधी संकलनाचे अनेक मार्ग अवलंबले गेले. नाना पाटेकर यांनी 'कोन बनेगा करोडपती' आणि 'कोण होणार करोडपती' या कार्यक्रमांमध्ये सहभाग घेऊन अनुक्रमे १५.७ लाख रुपये आणि २५ लाख रुपये जिकले आणि ते पूर्णपणे नाम फाउंडेशनला दान केले. विशेष म्हणजे संस्थेला देण्या केवळ उद्योगपतींकडूनच नव्हे, तर सामान्य मध्यमवर्गीय आणि कनिष्ठ मध्यमवर्गीय कुटुंबांकडूनही मिळाल्या. हे नागरिकांचा संस्थेवरील विश्वास दर्शवते.

नाना पाटेकर यांच्या निधनानंतर अनेक नेत्यांनी व समाजिक कार्यकर्त्यांनी नाम फाउंडेशनच्या कार्याची प्रशंसा केली. विशेषतः जलसंधारण आणि जलसाठा

व्यवस्थापनातील संस्थेच्या कामाचा उल्लेख केलेला आहे.शेतकरी व ग्रामस्थांमध्ये नाना पाटेकर यांच्याबद्दल कृतज्ञता आणि शोक व्यक्त केला जात आहे; त्यांना 'बळीराजाचा आधारवड' म्हणजे जात आहे. नाना पाटेकर यांनी चित्रपटसृष्टीला जसे अविस्मरणीय कलाकार दिले, तसेच नाम फाउंडेशनच्या माध्यमातून समाजिक क्षेत्राला एक आदर्श दिला. १.५ कोटी रुपयांची कार न विकत घेता त्या रकमेचे रूपांतर हजारो शेतकरी कुटुंबांच्या आश्रमांमध्ये करण्याचा निर्णय हे त्यांच्या सामाजिक बांधिलकीचे प्रतीक आहे. नाम फाउंडेशन हे केवळ एक संस्था नसून ती एक चळवळ आहे, जी नाना पाटेकर यांच्या निधनानंतरही महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या जीवनात आशादायी बदल घडवत राहील. नाम फाउंडेशन हे नाना पाटेकर यांच्या सामाजिक बांधिलकीचे प्रतीक आहे; हे शेतकऱ्यांच्या आर्थिक, सामाजिक आणि भावनिक गरजांना तपासू करून ग्रामीण महाराष्ट्रात टिकाऊ बदल घडवून आणण्याचा प्रयत्न करते. नाना पाटेकर यांचे जीवन हे केवळ चित्रपटापुरते मर्यादित नव्हते, तर ते समाज परिवर्तनाचे एक माध्यम होते. त्यांनी दाखवून दिले की, एक व्यक्ती जर खऱ्या अर्थाने संकल्प घेऊन काम करू लागली, तर ती हजारो लोकांच्या आयुष्यात प्रकाश आणू शकते. नाम फाउंडेशनचे कार्य हे त्याचाच एक भाग आहे. महाराष्ट्रातील शेतकरी आजही नाना पाटेकर यांना आपला मित्र, आपला आधार आणि आपला मार्गदर्शक म्हणून पाहतो. त्यांचे निधन झाले असले, तरी त्यांचे कार्य आणि विचार नाम फाउंडेशनच्या माध्यमातून कायम राहतील.

- डॉ. राजेंद्र रामहरी टेकाडे, काटोल, जि. नागपूर (९१४५७७१०५)

"नाना" आठवणींचे मोहोळ

नाना पाटेकर गेले आणि एकूणच भारतीय चित्रपटसृष्टी तसेच मराठी नाट्यसृष्टीसुद्धा एका जातिव्रत आणि बावनकशी अभिनेत्याला कायमची मुकली. नानां सोबतच्या आठवणी आज उचंबळून आल्या. असा रफ अँड टफ परंतु तितकाच मायाळ आणि संवेदनशील अभिनेता आता होणे नाही. त्याच्या हिंदी - मराठी चित्रपटांची या तोडपात आहे. "हमीदाबाईची कोठी", "पुरुष " ही नाटकेही विसरत शक्य नाही.नाटक चित्रपट तर सोडाच पण त्याची समाजशील वृत्ती विसरणे शक्य नाही.नाना गेला आणि असंख्य आठवणी मागे सोडून गेला. सात जानेवारी एकोणिसाशे चौऱ्यांणव, मी शाळेत जायच्या तयारीत होतो. एवढ्यात फोन खणखणला. नागपुरातील 'प्रहार' समाज जागृती संस्थे'चे संस्थापक लेफ्टनंट कर्नल सुनील देशपांडे यांचा फोन होता. सुनीलची आणि माझी मैत्री १९६३-६४ पासूनची होती. सुनील म्हणजे भारतीय सैन्यातील हुद्ददार माणूस, जिंदादिल आणि सतत नावीन्याच्या शोधात ! नाना पाटेकरांच्या 'प्रहार' या चित्रपटासाठी,नाना पाटेकरांचे कमांडोचे प्रशिक्षण सुनीलच्या देवरेखोखाळी झाले होते. बेळगावच्या मराठा लाईट इन्स्टीट्यूटमध्ये हे प्रशिक्षण झाले होते. नानाची आणि सुनीलची घडू मैत्री होती. आमच्या शमाबहिनी देशपांड्यांना, नाना बहीण मनात असे.

"हे बघ प्रकाश,परवा नऊ जानेवारीला माझ्या प्रहार समाज जागृती संस्थेच्या उद्घाटनाला नाना पाटेकर येतोय. माझ्याच घरी मुक्काम आहे. तू नऊ तारखेला दुपारी घरी ये. नानासोबत जेवायलाच ये आणि त्याची एक बडिया मुलाखत घे." फोनवर सुनील बोलत होता आणि मी जागेवर उडालोच. स्वप्नावही खरी वाटणार नाही अशी संधी चालून आली होती.माझा रेशीमबागेतील मित्र प्रकाश चिंतामण देशपांडे याला सोबत घेऊन मी, पांडे ले-आऊटमधील सुनीलच्या बंगल्यावर नऊ तारखेला पोहोचलो.

नानाचे एकूण व्यक्तिमत्त्व आणि त्याच्या स्वभावबद्दल बरेच ऐकून होतो. जरा दबकतच मुलाखतीला प्रारंभ केला. परंतु नानाच्या दिलखुलास आणि मोकळ्यादाकळ्या स्वभावाने ताण दूर केला. नानाशी झालेल्या मनमोकळ्या गप्पा म्हणजे माझ्या 'मर्मबंधातील ठेव' आहे. चित्रपट सृष्टी, प्रहारचे शूटिंग, सुनीलने दिलेले प्रशिक्षण,सामाजिक प्रश्न यावर चर्चा आणि प्रश्नोत्तरे झाली. जेवण करताना तर बोललोच पण नंतरही सुनीलच्या बंगल्याच्या बागेत,घराच्या दिवाणखान्यात भरपूर गप्पा झाल्या. "तरुण भारत"मध्ये प्रसिद्ध झालेली ती मुलाखत खूप गाजली. नंतर अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेच्या एका कार्यक्रमात,रेशीमबाग मैदानात नानांचे भाषण झाले होते त्यावेळी भेट झाली. १९९७ साली नाशिकला ७७ वे अखिल भारतीय मराठी नाट्यसंमेलन झाले होते. नागपूरच्या 'दैनिक 'तरुण भारत'साठी संमेलन कव्हर करायला नाशिकला गेलो होते. त्या संमेलनाचे अध्यक्ष होताना पाटेकरांना घाबरेच आले. जबरदस्त अक्षक्षीय भाषण ! "रंगमंचाच्या अवकाशातील अंधारत दडलेला शेंदूर शोभायचाच" असेच की, या अर्थाने त्यांचे वाक्य खूप गाजले होते. पडद्यामागे काम करणाऱ्या "बॅक स्टेज वर्कर्स"बद्दल नानाच्या मनात प्रचंड आपुलकी आणि आपलेपणा होता. त्या संमेलनातही भेट झाली गप्पा झाल्या. नागपुरात संस्कार भारतीयचा अखिल भारतीय कलासंघाक संमग १९९८ साली झाला होता. नाना पाटेकर अतिथी म्हणून आले होते तेव्हाही त्यांची भेट झाली होती.

मोठा पडदा असो की, छोटा पडदा.....रंगमंच असो की व्यासपीठ नानाची एंट्री म्हणजे वाघाची एंट्री ! आता अशी एंट्री होणे नाही. नानाने कायमची एंक्वेट घेतली आहे आणि रंगमंचाच्या अंधारातील तो शेंदूरही नानाने आपल्या सोबत नेला आहे.

- प्रकाश एदलाबादकर, नागपूर



अखेरचा हा तुला दंडवत!

काही माणसं आपल्या आयुष्यात फार काळवासाचे वृत्त नाहीत. पण त्यांची ओळख आयुष्यभर पुरते. काही माणसांना आपण पडद्यावर पाहतो, त्यांच्या अभिनयाला दाद देतो, पण काही माणसं अशी असतात, की पडद्याच्या पलीकडे जाऊन त्यांना माणूस म्हणून अनुभवार्वंस वाटतं. नाना पाटेकर त्यांकीच एक..

स्व. नाना पाटेकर. आज ते आपल्यात नाहीत, ही गोष्ट स्वीकारणं अजूनही मनाला कठीण जातं. पण त्यांच्या आठवणींना उजाळा दिला की एक वेगळंच समाधान मनात दाटून येतं. कारण 'नाम फाउंडेशन'च्या माध्यमातून नानांचा फार पाहता आलं नाही, तर त्यांना जवळून अनुभवत आलं. त्यांच्या जवळ बसता आलं. त्यांच्याशी संवाद साधता आला आणि त्यांच्यातला खरा माणूस जाणून घेता आला. आणि या सगळ्या अनुभवांमार्गे दोन महत्त्वाची नावे आहेत; नाम फाउंडेशनचे विदर्भ व खान्देश प्रमुख ज्येष्ठ संपादक, लेखक गुरुवर्य श्याम पेटकर सर व माझे मामा ज्येष्ठ नाट्य व चित्रपट दिग्दर्शक हरिश इथाणे.

विदर्भ मराठवाड्यातील वाढत्या शेतकरी आत्महत्येच्या बातमीने नाताचं मन गहिरवून आलं. नानांचा अभिनेते मकरंद अनासपुरे सरांना फोन केला. म्हणाले मकरंद मी नवी कार घेणार होतो ते पेसे मला आता आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबांना द्यायचे आहेत, त्यांची व्यवस्था कर. मकरंद सरांनी विदर्भात श्याम सरांना व हरिश मामांना फोन केला आणि निरोप दिला. नानांशी बोलणं झालं या दोघांनीही त्यांना सांगितलं की, आम्ही व्यवस्था करतो पण नाना तुम्हाला स्वतः चेक द्यावा लागू लागलं. १० ऑगस्ट २०१५ रोजी नागपुरातील वसंतराव देशपांडे सभागृहात हा कार्यक्रम ठरला. जनमंच संस्थेचे तत्कालीन अध्यक्ष अनिल किल्लोर सर (मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाचे विद्यमान मा. न्यायमूर्ती)



नागपूर येथे वसंतराव देशपांडे सभागृहात 'एका साव्या सत्यासाठी' या कार्ययामाप्रसी उपस्थित नाना पाटेकर. यावेळी नामचे मकरंद अनासपुरे, ज्येष्ठ संपादक तथा नामचे विदर्भ समनव्यव श्याम पेटकर, हरिश इथाणे, अनिल किल्लोर यांहीही उपस्थिती होती.

यांनी यासाठी पुढाकार घेतला व पण त्यांच्याजवळ बसल्यावर जाणवत विदर्भातल्या शेतकऱ्यांसाठी काम करणाऱ्या जवळपास सर्वच संस्थांनी माणुसकी जपणारा माणूस कितीतरी मोठा आहे. 'नाम'च्या माध्यमातून त्यांनी शेतकऱ्यांसाठी हे काम केलं, ते फक्त मदतीपुरतं मर्यादित नव्हतं. त्यांनी माणसाला उर्भं करण्याचा प्रयत्न केला. निराश झालेल्या आयुष्यात आशेचा किरण दाखवला.

नानांजवळ बसताना, त्यांचं बोलणं ऐकताना कधी कधी वाटायचं, हा माणूस एवढं सगळं करूनही इतका साधा कसा? कदाचित मोठेपणाची खरी व्याख्याच ही असावी. आपण किती मोठे आहोत हे जगाला सांगत बसण्यापेक्षा, आपल्यामुळे दुसऱ्याच्या आयुष्यात छेदामुळे होईना, पण बदल घडतोय हे पाहण्यात समाधान माणणं. आता जाणवतं, माणूस निघून जातो. पण त्याच्याशी जोडलेली माणसं, आठवणी

आणि त्याने केलेलं काम त्याला आपल्या जवळ ठेवतं. नानांच्या जाण्याने केवळ मराठी-हिंदी चित्रपटसृष्टीचे नुकसान झालेले नाही, तर महाराष्ट्राबद्दल संपूर्ण देशाने एक संवेदनशील देशभक्त, शेतकऱ्यांच्या आधारवड आणि माणसांच्या दुःखासाठी आयुष्य झिजवणारा बाणामणूस माववला आहे.

चंदरी दुनियेत मोठे नाम कवामूनही नानांचे पाय कायम गावच्या मातीत होते. दुष्काळाने होरळलेल्या शेतकऱ्यांच्या डोळ्यांतील अश्रू त्यांनी जवळून पाहिले. आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबांच्या वेदना आपल्या मानून त्यांना आधार दिला. जलसंधारणाच्या माध्यमातून दुष्काळी मातीत पाणी परले. त्यांनीवरील सैनिकांविषयी त्यांच्या मनात अपार प्रेम, आदर आणि गुटभक्ती होती. नाना हे केवळ अभिनेते नव्हते; ते शेतकऱ्यांच्या दुःखावर फुकरं घालणारे, सैनिकांच्या वेदना समजून घेणारे सच्चे देशभक्त आणि नाम फाउंडेशनच्या माझ्यासारख्या असंख्य कार्यकर्त्यांचे पितृतुल्य पालक होते, आधावखड होते.

नानांना जवळून भेटता आलं, त्यांच्यासोबत काही क्षण घालवायला आले, त्यांना जाणून घेता आलं. आठवणींमध्ये ते आहेत, 'नाम'च्या प्रत्येक कामात ते आहेत, शेतकऱ्याच्या चेहऱ्यावरच्या समाधानात ते आहेत, आणि माणुसकी जिवंत ठेवण्याच्या प्रत्येक प्रयत्नात ते आहेत. काही माणसं शरीराने दूर जातात. पण त्यांच्या आठवणी इतक्या जवळ राहतात, की कधी कधी वाटतं 'आपण अजूनही त्यांच्याशीच बोलतोय, त्यांना अजूनही जवळूनच अनुभवतोय' नाना, तुम्हाला भेटता आलं, तुमच्या जवळ बसता आलं, तुम्हाला जाणून घेता आलं, ही आठवण आयुष्यभर मनात जपून ठेवू.

- कौस्तुभ पवार, उमरेड

-लीलाधर दवंडे, कामठी (नागपूर)
८४१२८७७२२०

क्रातिवर्षे चित्रपटदा शुभिका साकारवर्षे ज्येष्ठ अभिनेता नाना पाटेकर यांचे व्याख्या ७५ व्या वर्षी निधन झाले आहे. ते गोव्यातील डोंगरा पौला येथील त्यांच्या निवासस्थानी बेशुद्ध अवस्थेत आढळले आणि त्यांना तातडीने एक खाजगी रुग्णालयला दाखल करण्यात आले, जिथे डॉक्टरांनी त्यांना तीव्र हृदयविकाराच्या झटक्याने मृत घोषित केले. आपल्या दमदार आज्ञाजासाठी, सध्याचे पणप्राणी आणि प्रभावी संवाचनाचेकीसाठी ओळखल्या जाणाऱ्या नाना पाटेकर यांच्या निधनाने भारतीय चित्रपटसृष्टीतील एक गोव्यास्थानी युगाचा अंत झाला आहे.

प्रेरणा' दिती' १९४४ मधील 'कान्हीरी' चित्रपटातील त्याची प्रताप नारायण टिळक ही भूमिका त्यांच्या काकिदीपली मंगेशकरांना दाढ ठरली. समाजातील प्रश्नांवर आपण अन्यायाविरुद्ध त्यांनी फोडलेला आवाज आपण दिसलेले खणखणीत संवाद आहोती लोकांच्या मनावर काढा आणतात.

'परिद' मधील खलनायक अण्णा, 'तिरंगा' मधील कडक पोलीस अधिकारी शिवाजीराव गणेश, ते 'नटसम्राट' मधील गणपतराव नेलकरकर अशा एकाकांश आपण आकाशवाणीमधून त्यांनी लीलाया पेलवल्या. भूमिका पॉझिस (थॉम), आजगाजोतील उड-उडार आपण येथेव्याजील हाहाभाव ही

त्यांची सर्वात मोठी ताकद होती त्यांनी हिंदी आपण मराठी सिनेम्यांमध्ये अण्ण चेहरा दिला.

समाजसेवेक महान प्रयास

चित्रपटनंतर आपण प्रसिद्धी मिळवूनही नाणा पाटेकर यांनी आपले पाण जमिनीवर ठेवले. त्यांनी महाराष्ट्रातील शेक-यांची, भीषण परिस्थिती भाणू त्यांचे मां हेलावलेले आपण त्यांनी परवक्ष कामाला सुरुवात केली.त्यांनी

'नाम फाउंडेशन'ची स्थापना २०१५ केली. नाम पाटेकर आपण अभिनेते मकरंद मंगेशकर यांनी १९३५ मध्ये नाम फाउंडेशन या स्वयंसेवी संस्थेची स्थापना केली. या संस्थेच्या मध्यमातून दुष्काळग्रस्त भागातील शेतकऱ्यांना

थेत मदत केली जाते.
आरम्भल्या केलेंल्या शेतकरी
कुटुंबांना धीर देण्यासाठी नानांनी
स्वतः गावोगावी जाऊन शेकडो
कुटुंबांना प्रत्येकी १५,०००
रुपयांची आर्थिक मदत आणि
जीवनावश्यक वस्तूंचे वापर केली
ह्या काढदेशाने अर्कूच अनेक
गावांमधील नव्यांचे खोलीकरण
काढ काढणे, विहिरी बांधणे आणि
पाण्याचे स्त्रोत पुरवठ्जीवित
करण्याचे मोठे काम करण्यात
आले. यामुळे अनेक गाव
पाण्यासाठी स्वावलंबी झाली
आहेत.
नाना पटेकर त्यांच्या निवृत्तपट आणि
इतर उत्पन्नातील अंदाजे १०%
हिस्सा सामाजिक कार्यासाठी आणि
गरिबांच्या कल्याणासाठी दान करत
होते. करोडोंची संपत्ती आणि प्रचंड
पेढीत असूनही नाना पटेकर

अलंघ्य साधे जीवन होते आपल्या कामईचा एक हत्यार होता हिस्सा ते प्रसिद्धीचा एक खूब म भरता पापुषणे समाजवाज्यासाठी दान करत होते। नाना पटेकर हे केवळ रुपेरी पडद्यावरील 'रील हिरो' नकते तर, समाजाच्या कठीण काळाना धावून पापुषणे खऱ्या अश्रुचुलीत 'रिल हिरो' होते. काळ आणि सामाजिक बाबिलीकी याचा सुरेख संगत होण्याच्या व्यक्तित्वमन्त होते। सिरिमावो डालांग मारणे सोसेने, पण प्रथम मैदानात उतरून काम करणे कठीण असाते," हे नाना पटेकरांनी आपल्या क्वीतून सिद्ध केले। दाखले होते म्हणून महाराष्ट्रातील जनतेच्या हृदयात त्यांचे स्थान केवळ एक अभिनेता म्हणून नव्हे तर एक 'लोकनाटक' म्हणून अजरामर राहिले।

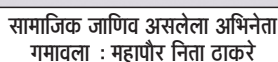
— पांढऱ्या अश्रुचुली वार्ध

ज्येष्ठ अभिनेते, दिग्दर्शक आणि रंगकर्मी नाना पाटेकर यांच्या निधनाचे वृत्त अत्यंत दुःखद आणि मालाला चटका लावणारे आहे. आपल्या दमदार अभिनयाने, प्रभावी संवादधर्कीने आणि संवेदनशील व्यक्तिमत्त्वांनी नाना पाटेकर यांनी मराठी तसेच हिंदी चित्रपटसृष्टीत स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण केली. नाना पाटेकर हे केवळ उत्कृष्ट अभिनेते नव्हते, तर सामाजिक बांधिलकी जणपती संवेदनशील व्यक्तिमत्त्व होते. शेतकरी मित्र, पर्वणचरवादी व नटसम्राट म्हणून त्यांची ओळख होती. त्यांच्या विविधवादी ताकद, वास्तववादी मांडणी आणि समाजातील अभिमान प्रसंगीचे महापणाची त्यांची दृष्टी कायम स्मरणात राहील. त्यांच्या निधनाने भारतीय चित्रपटसृष्टीतील एक अष्टपैलू आणि प्रतिभावाने कलाकाराला आपण गमावले आहे.

नाना पाटेकर यांच्या कुटुंबीय, आदरस्वकीय, सहकलाकार आणि असेंख चाहत्यांच्या दुःखतात मी:पुनःपुनः सहभागी आहे. ईश्वर त्यांच्या आत्म्यास चिरशंती देवो आणि त्यांच्या कुटुंबीयांना हे दुःख सहन करण्याची शक्ती देवो, अशी शोक संसंदा नाना पाटेकर:- कळभैरवकरे आमदार डॉ. आशिषराव देवमुख यांनी व्यक्त केले.



- अभिजित वंजारी
आमदार, नागपर विभाग पदवीधर मतदारसंघ



आपल्या दमदार अभियानाने मराठी नाट्यसृष्टी व हिंदी चित्रपट सृष्टीत वेगळे स्थान निर्माण करणारे अभिनेता नाना पटेलकर यांच्या निधनाने एक सामाजिक जाणिव असलेला अभिनेता गमावला आहे, अशा शब्दात महापौर नित्ता ठाकरे यांनी शोक संवेदना व्यक्त केली आहे. मराठी नाट्यसृष्टीत आपल्या अभिनयाची मोहर उमटवल्यातूनून त्यांनी हिंदी चित्रपटसृष्टी दमदार अभिनयाने गाजविली. हिंदी चित्रपटमधेच विवांगणी भूमिका वदवून त्यांनी अभिनयाच्या क्षेत्रात एक वेगळे स्थान निर्माण केले होते. अभिनेता म्हणून काम करताना त्यांनी महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांना मदत करून त्यांच्या नाना नावाची संस्था उभी केली. या माध्यमातून त्यांनी सामाजिक जाणिवेतून राज्यातील शेतकऱ्यांना मदत करणाऱ्या प्रयत्न केला, असे श्रीमती ठाकरे यांनी शोक संदेशात म्हटले आहे.

